

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
MUNKAVÉDELMI FŐOSZTÁLY

JELENTÉS

A munkavédelmi hatóság 2019. I. félévi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2019. évi ellenőrző tevékenységét a 2019. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

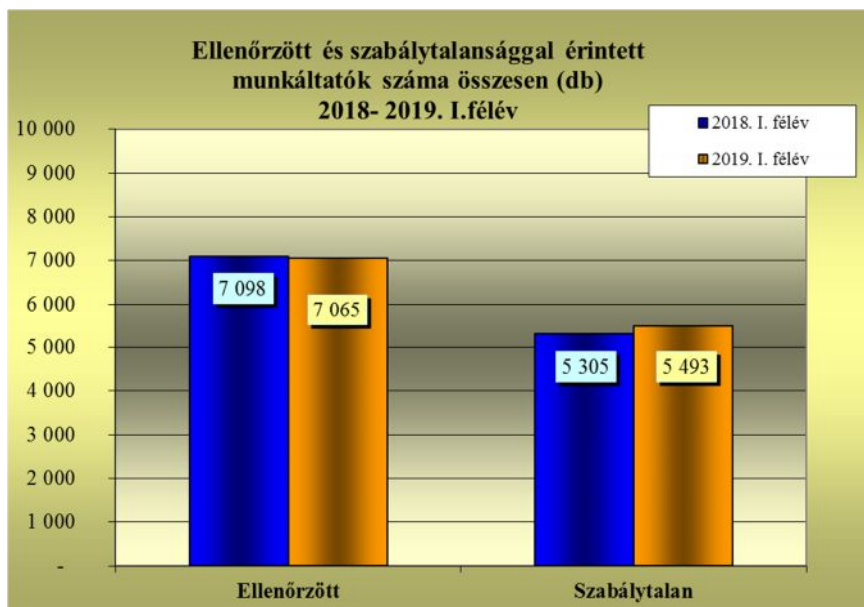
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2019. I. félévben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 7 065 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során az állami tisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

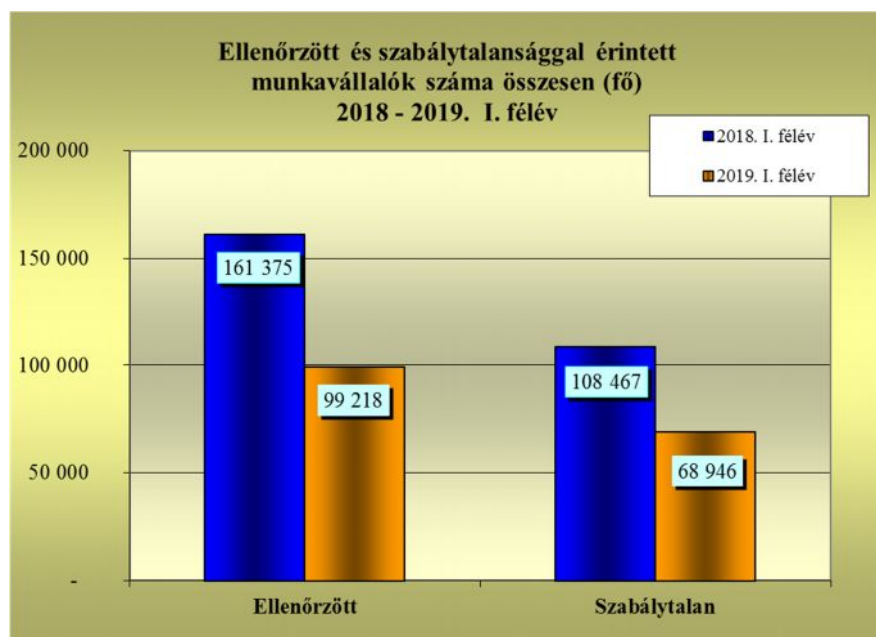
1. számú ábra

Az állami tisztviselők az ellenőrzések során 99 218 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. A vizsgált munkáltatók ebben az időszakban jellemzően kisebb vállalkozások voltak a májusban és júniusban lefolytatott „Sütő- és cukrászipari tevékenységek célvizsgálata” kapcsán vizsgált mikro- és kisvállalkozásokra tekintettel. (Ezen célvizsgálati összefoglaló külön kerül közzétételre.) Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 67,2%-ánál (68 946 főnél) tapasztaltak, ez 2,3%-kal magasabb az előző év azonos időszakában tapasztaltaknál (69,5%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 31,4%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 2,9%-kal több, mint a 2018. I. félévi (28,5%) súlyosan veszélyeztetett létszám.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

Kiemelt ágazatok	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	189
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	2 262
Gépipar	621
Építőipar	1 896
Bányászat	2
Egészségügyi, szociális ellátás	99
Kiemelt ágazat összesen	5 069
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	7 065
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	71,75

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe.

A munkavédelmi hatóság a 7 065 munkáltató ellenőrzése során 12 148 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások főbb okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. számú táblázat

Látogatások oka	Látogatások
Terv szerinti	7 176
Célvizsgálat	1 948
Balesetvizsgálat	935
Közérdekű bejelentés	797
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	596
Nem ellenőrzési célú látogatás	142
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	105
Előre nem tervezett	100
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	92
Felkérésre végzett ellenőrzés	87
Egyéb	170
Összesen	12 148

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 59,1%-a).

A látogatások 16%-a országosan és adott megyei szinten meghatározott szempontok alapján, célvizsgálatok keretében történt (2019. első félévben a május 6. és 2019. június 7. közötti időszakban lefolytatott „Sütő- és cukrászipari tevékenységek célvizsgálata”).

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 7,7%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. Az állami tisztviselők a közérdekű bejelentés okán tett 797 látogatásuk során 636 közérdekű bejelentést, a 62 panaszbejelentéssel kapcsolatos látogatásuk alkalmával 58 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

A látogatások 7,1 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

Utóellenőrzésekre a látogatások 4,9%-ában került sor.

A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

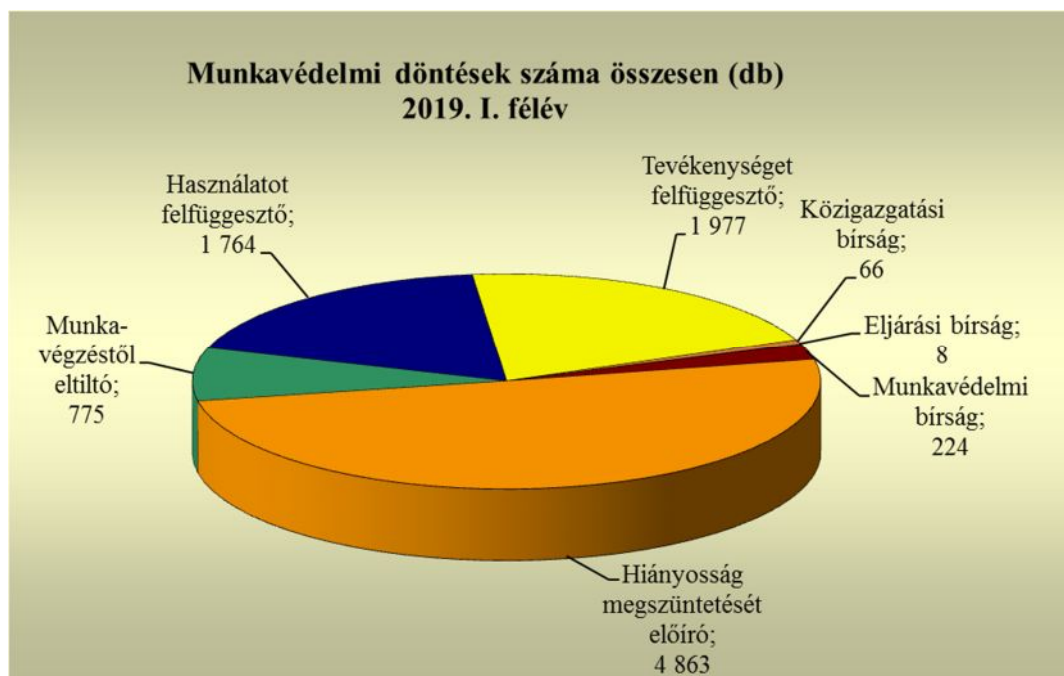
1.3. Az ellenőrzések során hozott döntések

Az ellenőrzések eredményeként összesen 9 677 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott közigazgatási döntések közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést foganatosító végzés és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Az azonnali intézkedést foganatosító 4 516 db végzés mellett 4 863 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra

2019. I. félévben a szankcionálás során 224 esetben munkavédelmi, 66 esetben közigazgatási bírságot¹, 8 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak az állami tisztviselők (munkavédelmi bírság 100 598 580 Ft, közigazgatási bírság 2 033 000 Ft és eljárási bírság 500 000 Ft összegben). Az érdemi munkavédelmi döntések 3,1 %-a vont maga után pénzbeli szankciót (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A közigazgatási döntésekben összesen 39 080 intézkedésre került sor. E döntésekben foglalt intézkedések közül 14 476 munkabiztonsági jellegű, 3 977 intézkedés munkaegészségügyi és 20 627 intézkedés munkavédelmi² tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 10,2%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 37%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 52,8%-kal.

Az állami tisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

1.4. Utóellenőrzések

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2019. I. félévben a munkavédelmi hatóságok összesen 596 utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 6,2%-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket az 596-ból csupán 8 munkáltatónál nem hajtották végre.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2019. I. félévben a már említett 500 000 Ft volt.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási döntésekben foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

¹ A 2016. év harmadik negyedévében került bevezetésre új szankció lehetőségként a közigazgatási bírság. Az Mvt. 82/D §-a alapján a munkavédelmi hatóság a természetes személlyel szemben közigazgatási bírságot alkalmazhat.

² munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

	Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
1	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	3183
2	Létesítmények érintésvédelme	2981
3	Be- és leesési veszély	2638
4	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	2285
5	Munkavédelmi ismeretek hiánya	1788
6	Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószelektény is)	1277
7	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	1179
8	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	990
9	Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	960
10	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	952
11	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	942
12	Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése	928
13	Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota	847
14	Elhelyezés, telepítés rögzítés	833
15	Érvényes időszakos munkaköri alkalmassági vélemény hiánya	832
	Egyéb munkavédelmi összes intézkedés	16 465
	Összesen	39 080

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a villamosbiztonsági hiányosságok (10,9%) miatt történt (2. és 6. számú intézkedések). Ezután a nem megfelelő munkaeszközökre (10,7%) született intézkedések következnek (1. és 8. számú intézkedések).

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos intézkedések az összes intézkedés 8,2%-át tették ki (4. és 12. számú intézkedések).

A „Be- és leesési veszély” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 6,8%-a volt.

Az összes intézkedés 4,6 %-át a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” okán hozták az állami tisztviselők, míg az orvosi alkalmassági vizsgálatok hiánya miatt 4,5%-ban (11. és 15. számú intézkedések) történt intézkedés.

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az állami tisztviselők az *Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya* (3,0%), az *„Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése”*(2,5%), valamint az *„Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése”* (2,4%) miatt.

2.1. Kiemelt intézkedések

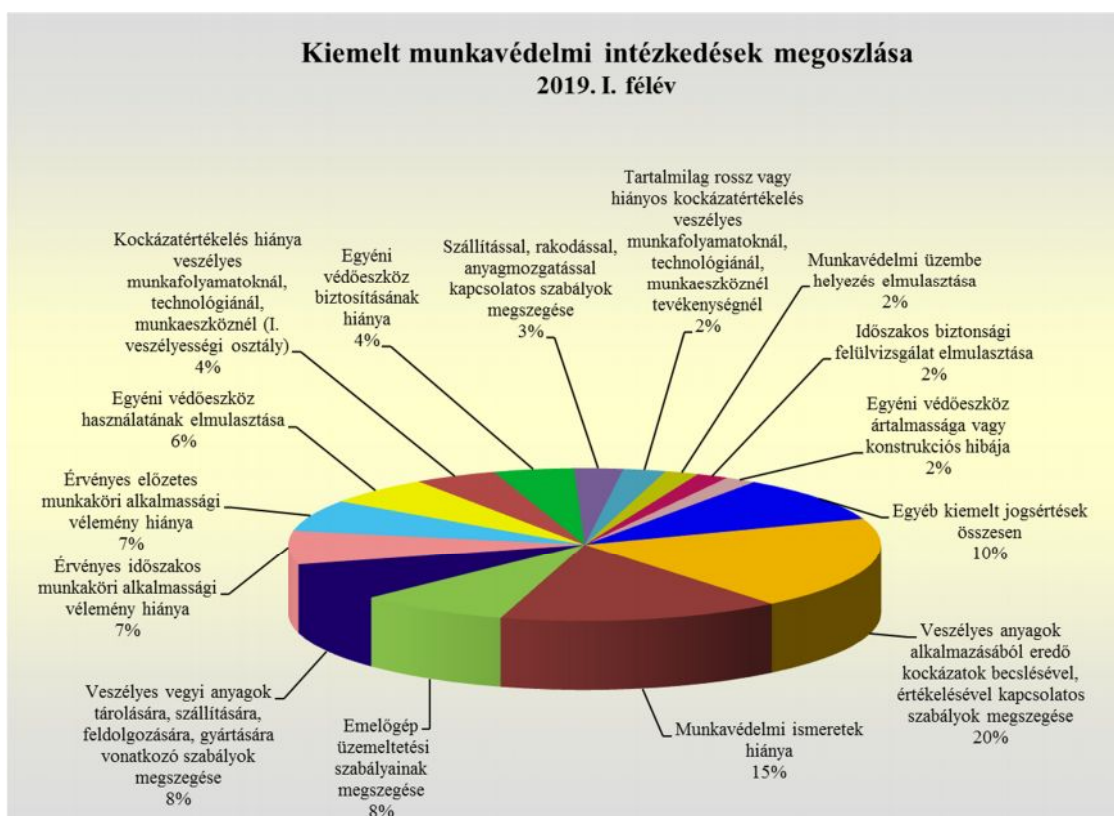
A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 11 597, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 11 060, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 922 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 60,3%-át teszik ki.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 20 627 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 11 597, ami az összes intézkedés 29,7%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (27,7%) a veszélyes anyagokkal³ (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban történt, míg a második leggyakrabban (15,4%) a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt intézkedtek az állami tisztviselők. Ezután az egyéni védőeszközökkel kapcsolatban (10,3%) és az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” miatt (8,2%) született intézkedések következnek.

³ Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése: 20%; Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése: 8%

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az „Érvényes időszakos munkaköri alkalmassági vélemény hiánya” és az „Érvényes előzetes munkaköri alkalmassági vélemény hiánya” miatt 7,2-6,7%.

A kockázatértékeléssel⁴ kapcsolatos hiányosságok okán tett intézkedések, az összes intézkedés 6,8%-át teszi ki.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

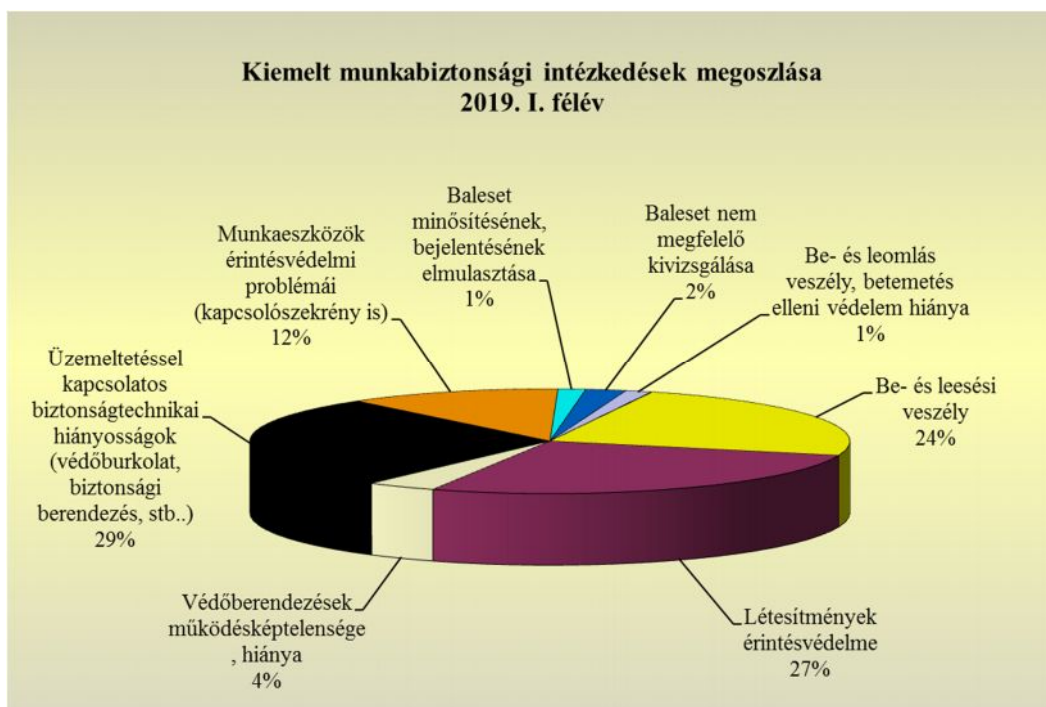
A 14 476 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 11 060, ami az összes intézkedés 28,3%-a.

2019. I. félév során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok⁵ 36,5% miatt kellett intézkednie az állami tisztviselőknek. A nem megfelelő munkaeszközök⁶ használata (32,5%) miatt történt számos intézkedés. Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 69%-át.

Ezt követően az intézkedések 23,9%-a a „Be-és leesés veszély” miatt történt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása⁷, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 3,7% volt. A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

5. számú ábra

⁴ Kockázatértékelés hiánya veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél (I. veszélyességi osztály): 4%; Tartalmilag rossz vagy hiányos kockázatértékelés veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél, tevékenységnél: 3%

⁵ Létesítmények érintésvédelme: 27%; Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is): 11,5%

⁶ Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb.): 28,8%; Védőberendezések működésképtelensége, hiánya: 3,7%

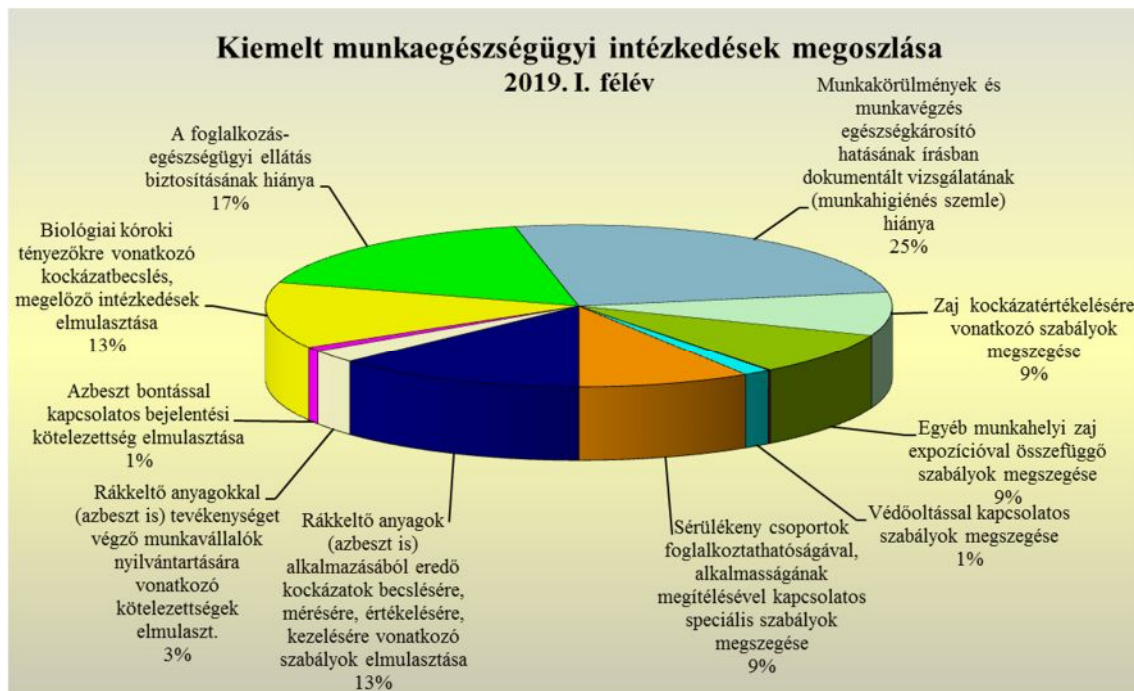
⁷ Baleset nem megfelelő kivizsgálása: 2,2%; Baleset minősítésének, bejelentésének elmulasztása: 1,4%; Munkabalesettel kapcsolatos kötelezettségek megszegése: 0,1%

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 3 977 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 922, ami az összes intézkedés 2,4%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

6. számú ábra

Az alábbi ábrán látható, hogy leggyakrabban a „Munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya”-val (25,5%) kapcsolatban intézkedtek az állami tisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésre irányuló műszeres vizsgálatokkal.

Gyakorisági sorrendben ezután a munkahelyi zajexpozícióval (összesen⁸: 17,4%) kapcsolatos intézkedések következnek. A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

⁸ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 9%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 9%.

Az állami tisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 17%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A biológiai kóroki tényezők vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedésnek összesen⁹: 14,6%-át teszik ki. A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal (összesen¹⁰: 16,5%) kapcsolatban is.

Becslések szerint¹¹ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 8,9%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2019. I. félévben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy a mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödörök illetve a munkaárkok dúcolása. Jellemző szabálytalanság a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödörök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

⁹ Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 13%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 1%

¹⁰ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 13%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 3%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 1%

¹¹ Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

Az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képesítés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

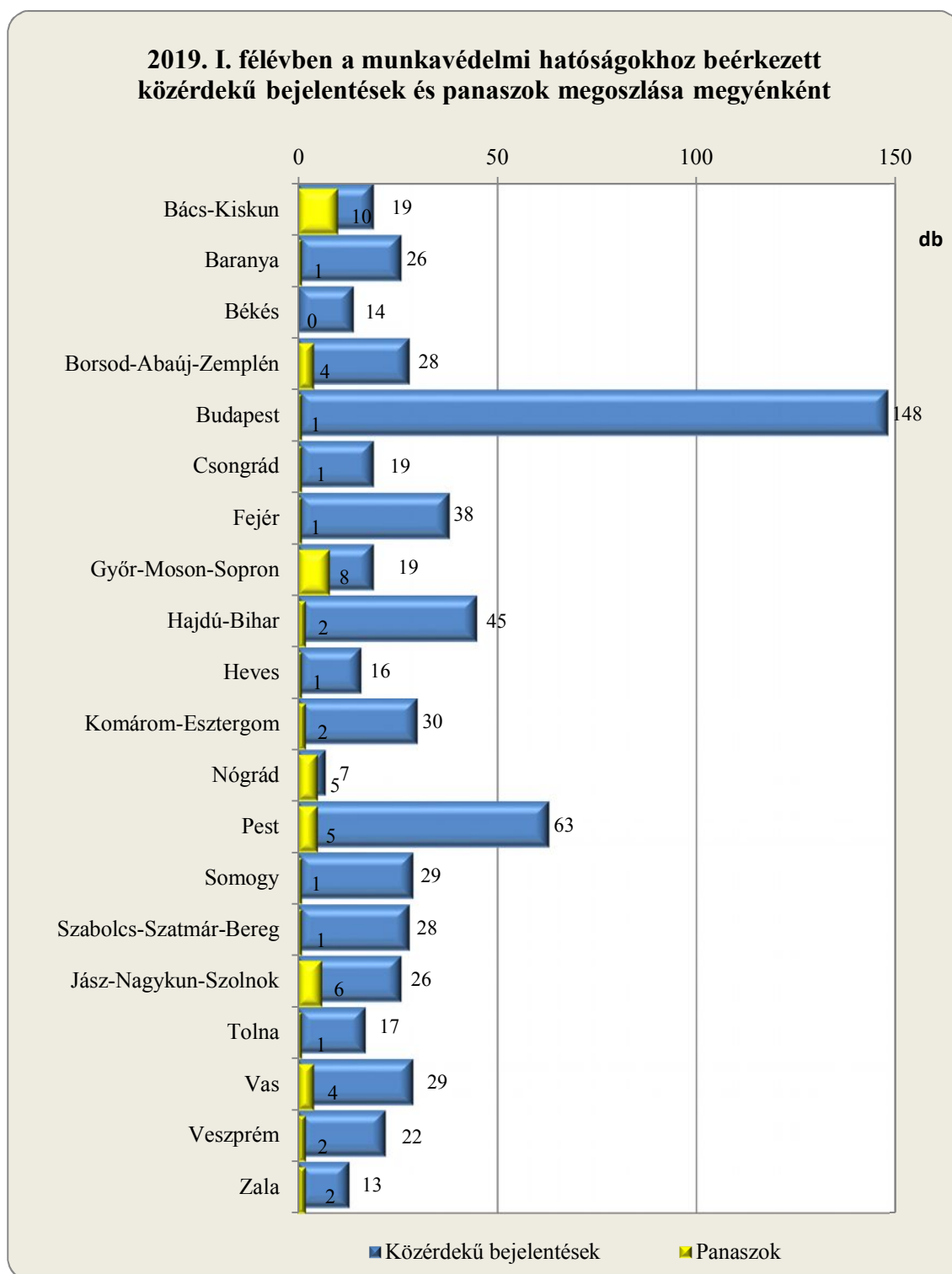
A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2019. I. félévben országosan **összesen 636 db közérdekű bejelentés és 58 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2019. I. félévben közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja.

4.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” száma datait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (314 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés,

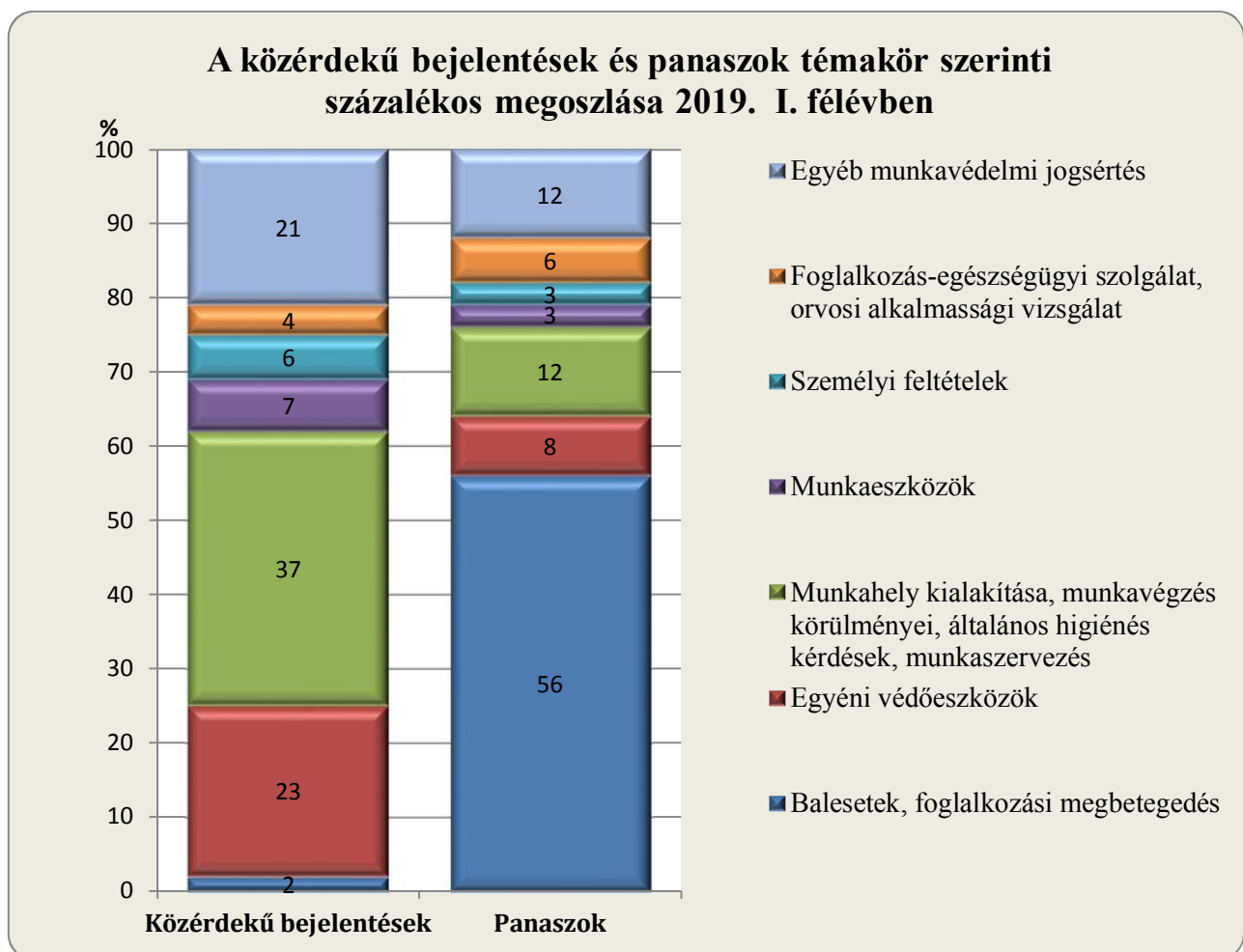
valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (196 db) és a munkaeszközökkel (57 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (33 db), azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (9 db).

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra

4.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2019. I. félévben a bejelentések többsége a feldolgozóipari, az építőipari, a mező- és erdőgazdasági tevékenységhez kapcsolódott.

Kis számban, de érkeztek bejelentések pl. a műanyagiparral, a gépgyártással, a közúti járműalkatrész gyártással, a kereskedelemmel és a közfoglalkoztatással összefüggésben.

A 2019. év első félévében elrendelt hőségriadó idején több közérdekű bejelentés érkezettbe a munkavédelmi hatóságokhoz, melyekben az ivóvíz, a pihenőidő, a megfelelő klímakörnyezet biztosításának hiányát kifogásolták.

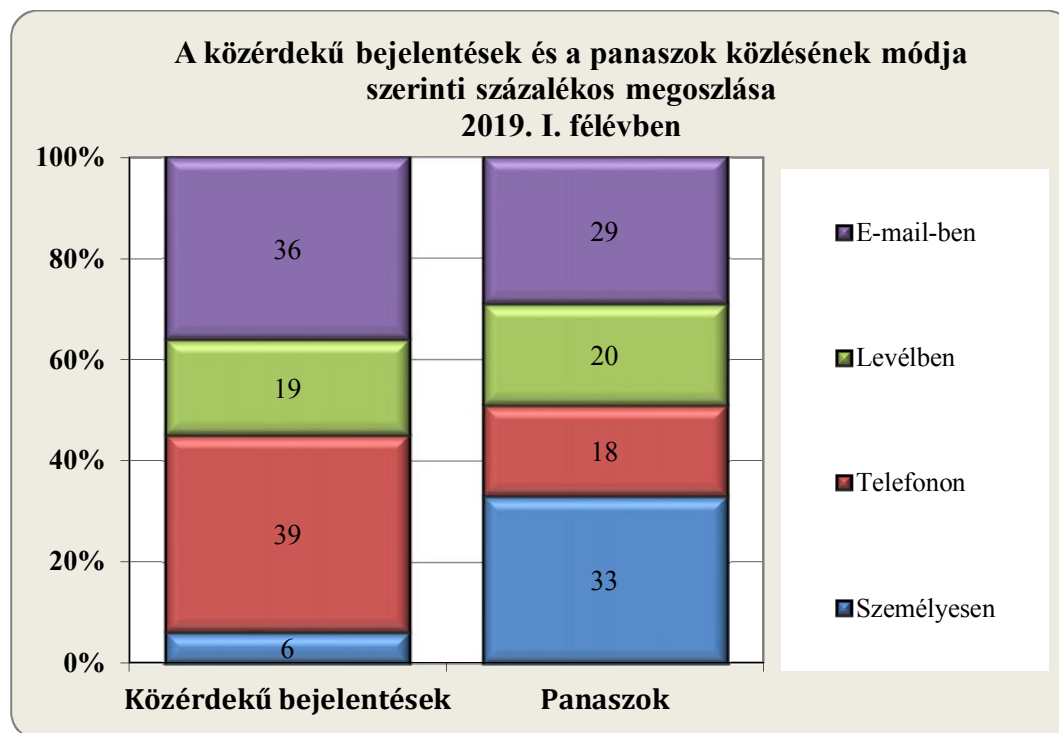
4.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (39 %) vagy elektronikus levélben (36 %), illetve levélben (19 %), ritkábban személyesen (6 %) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (33 %), vagy elektronikus levélben (29 %), ritkábban levélben (20 %), illetve telefonon (18 %) közölték.

9. számú ábra

4.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (88,1 %). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (6,9 %), a kormányhivataloktól (2,0 %), a Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztályától (1,8 %), az önkormányzatoktól (0,9 %), és az alapvető jogok biztosától (0,3 %).

A jelentési időszakban beküldött összesen 694 db bejelentésből jelentős számú, 168 db (24,2%) névtelen volt.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

4.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

4.5.1. Megalapozottság, irányultság, az eredménytelen kivizsgálások okai

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések hátterében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés);
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen.

4.5.2. Intézkedések

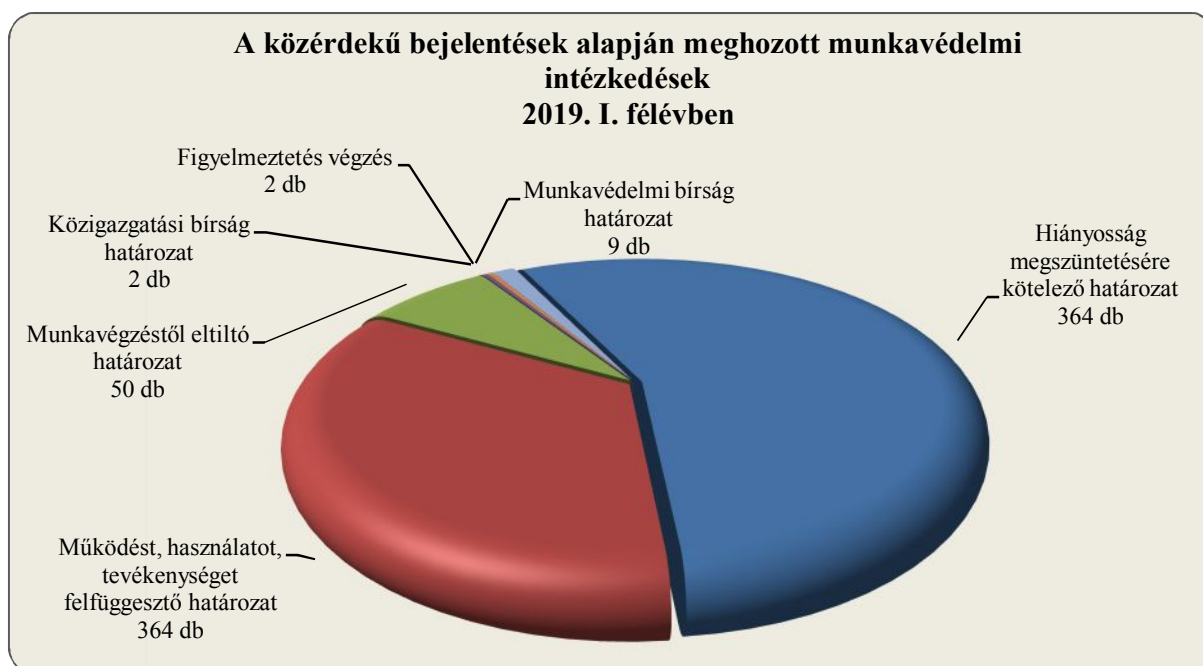
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2019. I. félévben összesen 700 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

Az azonnali intézkedést fogatosító 288 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 396 db határozathoz képest mindössze 11 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Figyelmeztetést összesen 3 esetben alkalmaztak a területi munkavédelmi hatóságok.

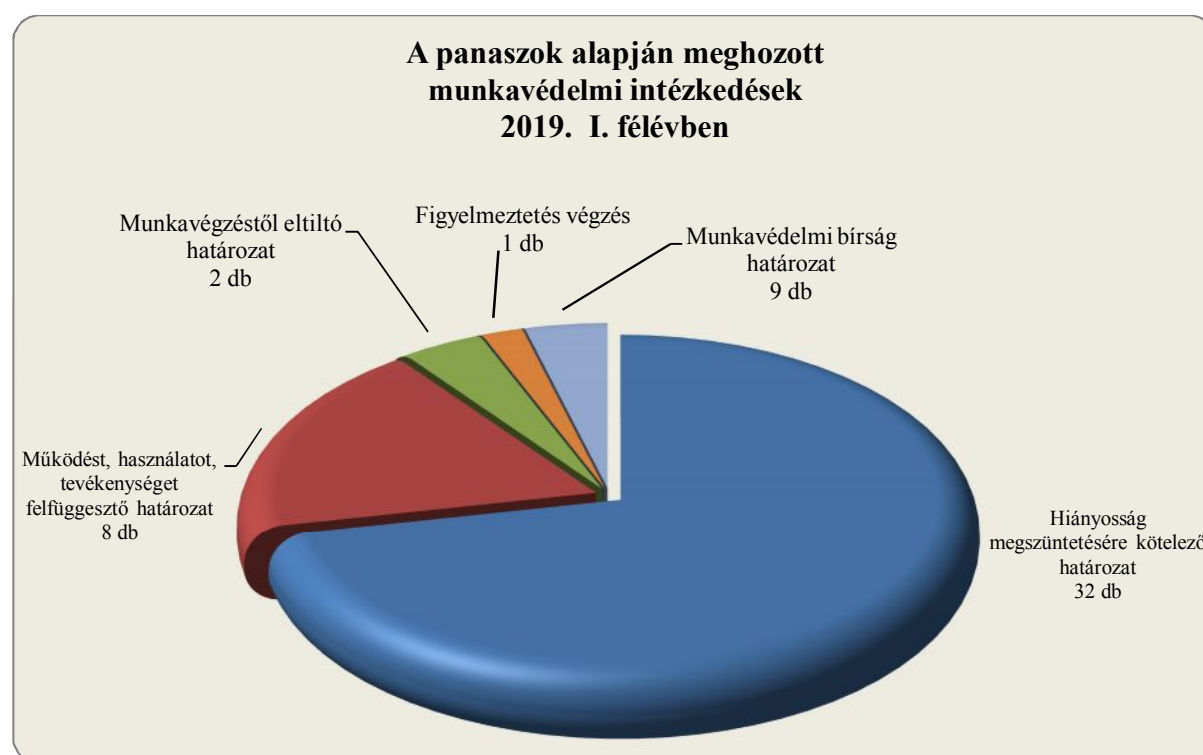
Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 1,9 %-a volt a pénzbírságot kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a *10. és a 11. ábra* mutatja.

10. számú ábra

11. számú ábra

2019. I. félévben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 2 638 450 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok. Közigazgatási bírságot két esetben alkalmaztak, összesen 50 000 Ft értékben.

5. FŐMUNKADÖN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2019. I. félévben főmunkadön kívül 74 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

6. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

6.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2019. I. félévben munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2019. I. félévben 102 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 102 bejelentett súlyos munkabaleset közül 41 halálos, 27 életveszélyes, 27 súlyos csonkolásos, valamint 7 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a *4. számú táblázat* tartalmazza.

A táblázat a munkavédelmi hatósághoz bejelentett baleseti eseményeket tartalmazza. Ezek kimenetele és minősítése a balesetvizsgálatok során változhat. A feldolgozott munkabaleseti adatokat a félévenként a honlapon megjelentetett kiadványunk szemlélteti.

2019. I. félév	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	1	0	1	0	0
Áramütés	5	5	0	0	0
Behúzás	1	0	0	1	0
Betemetés	1	0	1	0	0
Borulás	2	1	1	0	0
Csonkolás	12	1	0	11	0
Égés	1	0	0	0	1
Emelés	1	0	1	0	0
Fagyás	1	0	0	1	0
Fröccsenés	1	0	0	0	1
Gázolás	10	3	0	7	0
Ismeretlen	1	1	0	0	0
Közúti	19	13	4	2	0
Leesés	25	8	15	0	2
Mérgezés	2	2	0	0	0
Összenyomás	5	2	1	1	1
Ráesés	8	4	1	3	0
Szemsérülés	2	0	0	0	2
Támadás	1	1	0	0	0
Ütés	1	0	1	0	0
Összeütközés	1	0	1	0	0
Ütközés	1	0	0	1	0
Összesen	102	41	27	27	7

6.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2019. január 1-jétől 2019. június 30. napjáig a munkavédelmi hatósághoz **113 foglalkozási megbetegedés gyanút és 41 fokozott expozíciós esetet** jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították a Nemzeti Népegészségügyi Központ Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2019. év első félévében bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva csökkenést mutat (2018. azonos időszakában 131, 2017. év első felében 168, 2016. év első félévben 121 esetet jelentettek).

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2019. első félévében a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 32,7%-a - a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett, mely néhány tömeges fertőzés

bejelentéséből adódott. A feldolgozóiparból a bejelentések 30,9%-a érkezett. A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik, ez az esetek 23%-át adta.

A legtöbb bejelentés biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt érkezett (31,9%), ettől alig lemaradva jelentettek kémiai kóroki tényező miatt foglalkozási megbetegedés gyanút (31%). Fizikai kóroki tényezők miatt az összes bejelentés 23%-a érkezett. Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális, ergonómiai tényezők az összes bejelentés 14,1%-át tették ki. (5. számú táblázat).

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2019. január 1. – június 30.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	1	2	3	2	8
Baranya	23	3	16		42
Bács-Kiskun					
Békés			2	1	3
Borsod-Abaúj-Zemplén	2		7	1	10
Csongrád				1	1
Fejér				2	2
Győr-Moson-Sopron	1				1
Hajdú-Bihar	2	1			3
Heves				3	3
Komárom-Esztergom	3			2	5
Nógrád					
Pest	1	1	1	3	6
Somogy		1			1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	2	1	4		7
Jász-Nagykun-Szolnok	1		1		2
Tolna					
Vas			1		1
Veszprém					
Zala		17		1	18
Összesen	36	26	35	16	113

Az összes bejelentett fokozott expozíciós eset a feldolgozóipar területéről érkezett.

A jelentési időszakban zaj okozta fokozott expozíció miatt az összes eset 41,5%-át jelentették, ólom (szervetlen) miatt az esetek 34,1%-a érkezett. Jelentettek még benzol, nikkel és toluol okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

A 2018. év azonos időszakához képest a fokozott expozíciós esetek bejelentése emelkedést mutat (2018. év első félévében 34 esetet jelentettek be, 2017. év azonos időszakában 53-at).

6. számú táblázat

	Zaj (fő)	Benzol (fő)	Toluol (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Nikkel (fő)	összes bejelentett eset
Budapest						
Baranya					1	1
Bács-Kiskun						
Békés						
Borsod-Abaúj-Zemplén		2				2
Csongrád						
Fejér		1				1
Győr-Moson-Sopron						
Hajdú-Bihar	1					1
Heves						
Komárom-Esztergom						
Nógrád						
Pest		1	2			3
Somogy						
Szabolcs-Szatmár-Bereg						
Jász-Nagykun-Szolnok				14	3	17
Tolna						
Vas						
Veszprém						
Zala	16					16
Összesen	17	4	2	14	4	41

7. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

7.1. Számadatok

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselői részéről 2019. I. félévben összesen 1 000 esetben történt információnyújtás, mely során 1 335 problémára kaptak választ az érdeklődők. Az előző évhez képest minimális növekedés

tapasztalható a megkeresések esetében, 2018. év hasonló időszakában 899 db tanácsadás során 1 344 db kérdés került megválaszolásra. Továbbra is telefonon történik a legtöbb tanácsadás.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 4. számú táblázat.

4. számú táblázat

Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Főváros	524	526	511	13	0
Baranya	34	121	19	0	15
Bács-Kiskun	14	20	11	0	3
Békés	20	28	16	1	3
Borsod-Abaúj-Zemplén	45	137	0	1	44
Csongrád	2	2	0	1	1
Fejér	19	27	13	4	2
Győr-Moson-Sopron	39	75	31	6	2
Hajdú-Bihar	4	5	3	1	0
Heves	28	48	17	0	11
Komárom-Esztergom	13	30	5	2	6
Nógrád	3	4	0	3	0
Pest	15	30	8	7	0
Somogy	19	24	16	1	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	25	25	22	0	3
Jász-Nagykun-Szolnok	26	43	19	3	4
Tolna	12	12	10	0	2
Vas	51	68	35	6	10
Veszprém	3	5	2	1	0
Zala	104	105	102	0	2
Összesen	1000	1335	840	50	110

A Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2019. I. félévben 860 (db) megkeresés érkezett, ebből 751 fő telefonon, 109 fő e-mailben érdeklődött, személyes tanácsadásra nem került sor. A tájékoztatások során összesen 991 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (5. számú táblázat)

5. számú táblázat

Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	751	860
Írásos (e-mail, levél)	109	131
Személyes	0	0
Összesen:	860	991

2019. I. félévben, munkabiztonság területén a legtöbb kérdés továbbra is a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel. Sokan kértek információt az egyéni védőeszközökre vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban is.

Megnőtt az érdeklődés a munkaeszközök biztonságára vonatkozó ismeretek, az alkalmassági vizsgálatok és a kockázatértékelés iránt. Továbbra is nagy számban tettek fel kérdéseket a szakképzettség, kezelői jogosultság témakörében. (12. számú ábra)

12. számú ábra

7.2. Munkavédelmi fórumok

A munkavédelmi hatóságok 2019. I. félévben 11 alkalommal saját, 15 alkalommal közös szervezésben, valamint közös szakmai fórumon (konferencián) pedig 6 esetben vettek részt.

8. EGYÉB TAPASZTALATOK

8.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása.

A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

8.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2019. I. félévben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését.

A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.

8.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2019. I. félévben

A társhatóságok közreműködésével 2019. I. félévben 926 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 556 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 7,9%-át.

A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszíneknél ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató meghíúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2019. I. félévben a rendőrhatósággal közösen több mint 173 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 193 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

13. számú ábra

Megyéenként eltérő a társhatósági együttműködések intenzitása, mely több okra vezethető vissza.

A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2019. I. félévben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyéenként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyéenkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

Társhatósági ellenőrzések megoszlása megyéenként a 2019. I. félévben

